ਐਮ.ਡੀ. ਅਸਫਾਕ ਆਲਮ

ਬਨਾਮ

ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ।

(ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2023 ਦਾ 2207)

ਜੁਲਾਈ 31, 2023

[ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973: ਧਾਰਾ 438 – ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ – ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ – ਪਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 498ਏ ਅਤੇ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਹੇਜ਼ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ – ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲੰਬਿਤ ਅਤੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾ ਮਿਲੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਪਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ – ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲਿਆ ਗਿਆ – ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ – ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ – ਫੈਸਲਾ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਪਰਵਾਹ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਇਆ – ਪਤੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਤੱਕ, ਦੋਨੋਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ – ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ – ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼: ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ – ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ 'ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ – ਧਾਰਾ 498ਏ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ – ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ, ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ – ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਰੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਮਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ – ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [2014] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 128 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [2013] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 713; ਸਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨਾਸਿਲ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [2021] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 351; ਸਿਧਾਰਥ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [2022] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 676; ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) [2020] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੱਬੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [1980] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 383 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2207 ਦਾ 2023।

18.01.2023 ਨੂੰ ਝਾਰਖੰਡ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਾਂਚੀ ਵਿੱਚ ਏ.ਬੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 5771 ਦੇ 2022 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ।

ਸਮਰਹਾਰ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ ਸ਼ਵੇਤਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਚਿਨਮਯ ਕੁਮਾਰ, ਮੋਹਦ. ਆਸਿਮ, ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ, ਰਿਸ਼ੀ ਰਾਜ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਵਿਸ਼ਨੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ ਮਧੁਸਮਿਤਾ ਬੋਰਾ, ਪਵਨ ਕਿਸ਼ੋਰ ਸਿੰਘ, ਦੀਪੰਕਰ ਸਿੰਘ, ਮਿਸਿਜ਼ ਅਨੁਪਮਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਜੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਪਿਛਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਤਾਰੀਖ, ਯਾਨੀ 26.07.2023 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ। ਪਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਰੱਖਿਆ।

2. ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੈ।

3. ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜਵਾਬਦੇਹ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ), ਵਿਆਹ 5.11.2020 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦਖਲ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਦੇਣ ਲਗੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 02.04.2022 ਨੂੰ, ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, 'ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ, 323/504/506 ਅਤੇ ਦਹੇਜ਼ ਨਿਸ਼ੇਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.) ਦਰਜ ਕੀਤੀ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਆਸ਼ੰਕਾ ਜਤਾਈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (ਸੀਆਰਪੀਸੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ, ਗੁਮਲਾ, ਝਾਰਖੰਡ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ; ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ 28.06.2022 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 05.07.2022 ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਝਾਰਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ।

5. 01.10.2022 ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲਈ ਗਈ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ 08.08.2022 ਨੂੰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਸੁਣੀ ਗਈ 18.01.2023 ਨੂੰ, ਬਿਨਾਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ, ਲੰਬਿਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

"ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਮੈਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਖਿਲਾਫ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸਥਾਪਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਖਿਲਾਫ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ

ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਵਿਲਾਸਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਛੁਕ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਜੋ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ, ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ।" ਐਮ.ਡੀ. ਅਸਫ਼ਾਕ ਆਲਮ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ (ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ) ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦੇ ਔਚਿਤਯ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 414 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

7. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਸਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅੰਤਿਲ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾਰਥ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਜੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਫਰਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਮਨ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

8. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ, ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਨਿਵਾਰਿਆਂ (ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ) ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਤੌਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੈ, ਨੇ ਆਰੋਪ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਅੱਧਾ ਮਹੀਨਾ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਦਾ ਸਾਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਮਕੀ ਇਸ ਤੱਕ ਵਧ ਗਈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਜੈਕਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਦਿਖਾਉਣਗੇ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

9. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ - ਜੋ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ (ਧਾਰਾ 437) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹਨ ਜੋ ਲੰਬੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾ ਕੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ; ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾਗੂ ਕਰੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਚੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

10. ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਅੱਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੱਬੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ (ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ) ਕਿਹਾ ਕਿ:

7.6. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੱਬੀਆ ਬਨਾਮ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੱਬੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1980) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 565 : 1980 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 465 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਲਈ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਛੋਟੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 437 ਜਾਂ 439 ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਮਾਨਿਆ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਸਮਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ "ਪੂਰਵ-ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ" ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਇਹ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਜਾਂ 'ਤੇ ਪੜਾਅ ਜਦੋਂ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਪੜਾਅ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਨਾ ਕਰੋ।"

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀ:

"85.3. ਧਾਰਾ 438 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਰਾਹਤ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਜਾਂ ਬਾਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ (ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਆਦਿ) ਦੌਰਾਨ ਅਗਾਊ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਤੌਲਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਉਸ ਦੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣਾ), ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣਾ), ਆਦਿ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 437(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਅਤੇ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ — ਧਾਰਾ 438(2) ਦੇ ਗੁਣ ਦੁਆਰਾ। ਪਾਬੰਦੀਕਾਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ-ਦਰ-ਮਾਮਲਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਤੌਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਾਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਕਾਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਾ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੁਟੀਨ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਗਾਊ ਜਮਾਨਤ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਹਨ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਮਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ।"

85.4. ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਬੇਨਤੀਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ, ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਰਗੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਮਾਨਿਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਗਾਊ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਾ ਹੈ; ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਹੜੀਆਂ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ (ਜਾਂ ਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।

85.5. ਪੂਰਵ-ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਚਾਲ ਚਲਣ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਚਾਰਜ਼-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਪੂਰਵ-ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮ "ਬਲੈਂਕਟ" ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰੇ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀ ਦਾ ਡਰ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇ।

****

87. ਸਾਡੇ ਗਣਰਾਜ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ — ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿਵੇਂ ਮਨਮਾਨੀ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਕਾਲੀਨ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਰੋਵਲੈਟ ਐਕਟ, ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ, ਜੱਲੀਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਨਰਸੰਹਾਰ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਬਣਾਓ, ਜਿੱਥੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਨਿਰਦਯਤਾ ਨਾਲ ਦਬਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ। ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਭਾਰੀ-ਭਰਕਮ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦਾ ਭੂਤ: ਅਕਸਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਅਕਸਰ, ਤਾਕਤਵਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ (ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਥਪੂਰਣ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ) ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ, ਨੇ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਕਈ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਮਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਜਾਂ ਚਾਰਜ਼-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੱਕ, ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ, ਨਿਆਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦਾ ਖਤਰਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਵੇਕ, ਜੋ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਬਹੁਤ ਸੰਕੀਰਣ ਅਤੇ ਪਛਾਣਯੋਗ ਛੋਟੇ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਸਿਕੁੜ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ 46 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਖਰਾ ਉਤਰਿਆ ਹੈ।*

11. ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹਿਕ ਅਪਰਾਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ IPC ਦੀ 498A ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਯੋਗੀ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਅਮਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ:

“9. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਸਾਫ਼ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ; ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਲਈ; ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ; ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ; ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਲੋਭਨ, ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕੇ; ਜਾਂ ਜਦ ਤੱਕ ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ? ਕੀ ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਨਾਲ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇਗਾ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਤੇ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ, ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ

ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਾਈਨ 'ਤੇ, ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਖੰਡਾਂ (ਅ) ਤੋਂ (ਈ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ।"

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਮਤੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਹੋਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾਰਥ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ:

"10. ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਮੈਂਡੇਟ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਤਦ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹਿਰਾਸਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਘਿਨੌਣਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਫਰਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਔਚਿਤਯ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਫਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਰੁਟੀਨ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਨਾਪਾਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਫਰਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਸੰਮਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵਜਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।"

12. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਸਾਧਾਰਣ ਤੱਥ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੰਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੰਬੰਧ ਲਗਭਗ ਉਸ ਸਮੇਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ ਜਦੋਂ ਜੋੜਾ ਵੀ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਸ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੱਚੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੱਚੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋਣਗੇ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਪਹਿਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਅਤੇ 08.08.2022 ਦਰਮਿਆਨ)। ਦੂਜਾ, ਇਹ 08.08.2022 ਨੂੰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਕਰਪੀਸੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 08.08.2022 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ 01.01.2022 ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਾਈਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਕਾਰਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ, ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 08.08.2022 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 08.08.2022 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲਿਆ ਸੀ ਤੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ।

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ 01.10.2022 ਨੂੰ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਘੁੱਟਾਲੇ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਮਾਨਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਮਕੈਨੀਕਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ, ਵਿਰਤੂਅਲੀ, ਜਖਮ 'ਤੇ ਨਮਕ ਰਗੜਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਨਿਯਮਿਤ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਣਗੌਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਜਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਮਾਨਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਇਸ ਲਈ, ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਥੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਕਿ ਅਮਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ

ਦੀ ਵੀ ਪੁਨਰਾਵ੍ਰਿਤੀ ਕਰਨ:

"1. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੇਵਜਹ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਬੇਵਜਹ ਅਤੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਨਾ ਕਰਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇਖੀ ਗਈ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

11.1. ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਆਈਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪੋ-ਆਪ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਪਰ ਧਾਰਾ 41 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਬਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ;

11.2. ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 41(1)(b)(ii) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਲਿਸਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ;

11.3. ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚੈੱਕ ਲਿਸਟ ਨੂੰ ਭਰ ਕੇ ਅਗੇ ਭੇਜਣਗੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਅਗੇ ਭੇਜਣ/ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਗੇ;

11.4. ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇਗਾ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਕਰੇਗਾ;

11.5. ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਥਾਪਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਗੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੇ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

11.6. ਧਾਰਾ 41-ਏ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

11.7. ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਵਮਾਨਨਾ ਲਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

11.8. ਉਪਰੋਕਤ ਵਜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਉਚਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

12. ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਆਈਪੀਸੀ ਜਾਂ ਦਹੇਜ਼ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ, ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ।

II. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫਰੇਮ ਕਰੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

III. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਡੀਜੀਪੀਜ਼ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਿਵਜ਼/ ਵਿਭਾਗੀ ਸਰਕੁਲਰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਨਿਮਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅੱਜ ਤੋਂ ਅੱਠ ਹਫ਼ਤੇ ਅੰਦਰ।

IV. ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਸ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਅਨੁਪਾਲਨਾ ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

13. ਅਪੀਲ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਲਲੇਖਿਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਅੰਦਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate